Público

EL CLASSISME (DISCRIMINACIÓ DE CLASSE) QUE APAREIX EN EL LLENGUATGE DOMINANT A ESPANYA

Per

Vicenç Navarro

15 Febrer 2018

L'any 2011, un dels més interessants crítics de la saviesa convencional al Regne Unit, Owen Jones, va escriure un llibre *CHAVS: The Demonization of the Working Class* (*CHAVS: la demonització de la classe obrera*) en el qual va descriure la discriminació tan marcada que existia en aquell país en contra de la classe treballadora, mostrant com aquesta discriminació apareixia en totes les dimensions de la societat britànica, fins i tot en el llenguatge parlat i escrit a les institucions de l'establishment politicomediàtic del país. **Aquest establishment constantment utilitzava en el seu llenguatge expressions, al referir-se a la classe treballadora, que eren clarament ofensives**. Aquest llenguatge era reproduït també entre les classes més acabalades de la societat, des de la burgesia i petita burgesia, fins a amplis sectors de les classes mitjanes amb educació superior.

Aquest llibre, clarament de denúncia, va tenir un impacte considerable no només al Regne Unit (país amb un sistema monàrquic, a on les forces conservadores han tingut sempre un gran domini a les institucions anomenades democràtiques) sinó a molts altres països als dos costats de l'Atlàntic Nord. **El llibre, no obstant això, va passar pràcticament desapercebut a Espanya als principals mitjans d'informació**, excepte en alguns cercles molt limitats en els quals aquest llibre va ser presentat com una curiositat.

La causa d'aquest silenci és fàcil de veure, ja que a **Espanya la discriminació en el llenguatge i en les actituds contra la classe treballadora és tan extensa i generalitzada, i està tan imbricada en les institucions de l'establishment politicomediàtic espanyol (i en els principals mitjans de comunicació), que la gent amb prou feines se n'adona**. Com succeeix amb altres formes de discriminació (com el sexisme i el racisme), quan aquestes estan molt generalitzades, el que discrimina ni tan sols se n'adona, ja que ho considera com un fet natural.

El classisme en el llenguatge dels diferents idiomes que existeixen a Espanya (castellà, català, èuscar i gallec)

El principal indicador d'aquesta discriminació és que fins i tot el terme classe treballadora gairebé ha desaparegut a la narrativa política del país. En realitat, el que succeeix a Espanya demostra la veracitat del ben conegut principi de les anàlisis politològiques de les societats capitalistes de més desenvolupament econòmic que assenyala que un indicador del poder de la classe dominant en un país és que **a més força i poder mediàtic i polític d'aquesta classe, menor ús existeix de les categories de classe social per part dels mitjans (inclosos els acadèmics) d'informació per analitzar la realitat que ens envolta**. El cas espanyol és paradigmàtic. Gairebé ningú no utilitza l'expressió **"classe treballadora"** i encara menys expressions com ara **"lluita de classes"**. L'expressió d'aquests termes en les poquíssimes ocasions en les quals s'utilitzen crea immediatament en les tertúlies o a on sigui, una reacció de rebuig, hostilitat o alguna cosa pitjor. **I això malgrat que l'evidència que hi ha classes socials (burgesia, petita burgesia, classe mitjana i classe treballadora) a Espanya i que aquestes classes tenen interessos diferents i, en moltes ocasions, oposats, és aclaparadora** (un exemple d'això és que les rendes derivades de la propietat i gestió del capital –les rendes de la classe capitalista- han anat creixent en aquest país a costa de les rendes del treball –les rendes de la classe treballadora-).

La redefinició de las classes socials

A Espanya ja no s'utilitzen ni aquestes categories ni aquests termes. **En el seu lloc, es parla de tres classes: la classe alta, la classe baixa i, al mig, les classes mitjanes, on estem suposadament la majoria**. A l'utilitzar aquests termes s'assumeix que la classe treballadora o bé s'ha transformat en classe mitjana, o es considera que el millor terme per definir-la és classe baixa. En realitat, a molts centres de l'establishment politicomediàtic espanyol (incloent a Catalunya) constantment es defineix la classe treballadora com a "classe baixa", terme que és profundament ofensiu, però ni tan sols és percebut com a tal (una cosa és dir classe de rendes baixes –la qual cosa no és ofensiu- i una altra dir classe baixa –que és ofensiu-). En aquesta nova categorització, Espanya s'ha convertit en una societat de castes: la superior, la mitjana i la inferior.

La subjectivitat com a justificació de l'ús d'aquests termes

Suposadament la majoria de la població es defineix com a classe mitjana. En realitat, a les estadístiques oficials dels ministeris i de les conselleries de la Generalitat s'utilitzen fins i tot subcategories, parlant

de classe alta, classe mitjana-alta, classe mitjana-mitjana, classe mitjana-baixa i classe baixa. Això seria comprensible si es volgués agrupar la població per nivells de renda. Però si fos així haurien d'anomenar-se "grups de renda", no classes socials, ja que el que defineix la classe no és el nivell de renda, sinó, entre d'altres variables, l'origen d'aquestes rendes.

La justificació que s'utilitza en moltes ocasions per dir que la majoria dels espanyols són de classe mitjana és l'argument que així es defineix aquesta població quan se li pregunta a quina classe pertany. Però la pregunta és tan esbiaixada "És vostè de classe alta, de classe mitjana o de classe baixa?", que fa inevitable que la gent es defineixi així. A ningú no li agrada definir-se com a classe baixa. Si se li pregunta al mateix ciutadà si és de classe alta, de classe mitjana o de classe treballadora, la resposta és probable que variï. **En enquestes que s'han fet donant com a opcions de resposta aquestes preguntes, resulta que hi ha més persones a molts països als dos costats de l'Atlàntic Nord que es defineixen de classe treballadora que de classe mitjana**. Com era de preveure, aquestes enquestes no s'han fet a Espanya.

El classisme en les investigacions econòmiques i socials a les universitats espanyoles

Aquest classisme té lloc a totes les institucions de la societat, fins i tot als centres acadèmics, **a on el percentatge d'estudiants procedents de la classe treballadora és sempre menor que el procedent de les classes més adinerades**. Però aquesta discriminació apareix també en els centres d'investigació. Per exemple, **en estudis d'anàlisi econòmica estranyament s'utilitzen dades produïdes pels sindicats (per considerar-los poc rigorosos) i, en canvi, s'utilitzen normalment dades d'institucions bancàries la credibilitat de les quals (com la crisi financera ha demostrat) hauria de ser molt limitada**. Aquests centres financen gran part de la investigació econòmica a Espanya, amb els resultats coneguts. Cap centre acadèmic espanyol no va predir la Gran Recessió. I un gran nombre d'economistes "especialitzats" en temes d'habitatge no van predir la bombolla immobiliària.

Els insults del jugador del Futbol Club Barcelona, el Sr. Piqué, com a exemples de classisme

Un cas recent de classisme es va produir quan un jugador del Futbol Club Barcelona, el Sr. Piqué, va intentar ridiculitzar el seu

adversari, el Club Deportiu Espanyol, definint-lo com el "club de futbol de Cornellà", una de les ciutats a on viu gran part de la classe treballadora catalana. En realitat el Sr. Piqué, producte típic de la burgesia catalana (la que viu a les zones acomodades de Barcelona i rodalies) arrogant i narcisista, al qual li encanta ser l'*enfant terrible* (l'ídol de molts seguidors del Barça insultant altres equips als quals considera els seus adversaris o enemics), estava dient que el Club Deportiu Espanyol era un club mediocre, al ser a un barri o comunitat obrers. **Quan anomenava l'Espanyol el "club de futbol de Cornellà", indicava que res de bo no es podria esperar d'un club que està en un barri obrer**. I el que és fins i tot més cridaner és que **cap de les crítiques que aquest personatge va rebre als principals mitjans d'informació va fer referència a la naturalesa clarament classista de les seves declaracions**. Imagini's que avui dia hagués intentat ridiculitzar un equip dient que era un equip de dones. La saviesa convencional ho hauria denunciat com a masclista, digne de l'oprobi general. Només en Joan Coscubiela, que va ser en el seu moment Secretari General de Comissions Obreres de Catalunya, ho va definir i ho va denunciar com un exemple clar de classisme. Fpra d'això, un silenci eixordador sobre el classisme del Sr. Piqué. Així són avui Catalunya i la resta d'Espanya.

Una última observació. A causa de la meva actitud crítica amb la saviesa convencional d'aquest país els meus escrits no són benvinguts en els principals mitjans d'informació i persuasió d'aquest país. Per aquest motiu em permeto demanar al lector que coincideixi amb mi en el fet que la discriminació en contra de la classe treballadora (el classisme tan quotidià) és una de les majors xacres a Espanya, que distribueixi extensament aquest article.